

บทความวิจัย

เรื่อง

ศึกษาผลกระทบที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่าง
ประเทศไทยกับจีน

โดย

นางสาวกรรชลิกา จงชนพิพัฒน์

รหัสนักศึกษา 05550544

เสนอ

อาจารย์ตะวัน วรรณรัตน์

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษา ปีการศึกษา 2558

ข้าพเจ้า	นางสาวกรรชฎิกา จงธนพิพัฒน์
นักศึกษาสาขา	เอเชียศึกษา รหัสนักศึกษา 05550544
ชื่อบทความวิจัย	ศึกษาผลกระทบที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยกับจีน
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ตะวัน วรรณรัตน์
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

งานวิจัยศึกษาผลกระทบที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยกับจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับข้อตกลงทางการค้าระหว่างไทยกับจีนที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอ และศึกษาผลกระทบของข้อตกลงที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย โดยอาศัยข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง ทำการสัมภาษณ์ วิเคราะห์เนื้อหา และถอดเทปบทสัมภาษณ์ นำมาเรียบเรียงข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า มีข้อตกลงทางการค้ามากมาย ซึ่งไม่พบข้อตกลงที่เกี่ยวกับ อุตสาหกรรมสิ่งทอระหว่างไทยกับจีนโดยตรง แต่อุตสาหกรรมสิ่งทอไทย ก็ได้ รับผลกระทบจะข้อตกลงจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรต่างๆ ในเชิงวัตถุประสงค์การนำเข้า หรือการเข้ามาแข่งขันของนายทุนจากจีน

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานสารนิพนธ์เรื่อง ศึกษาผลกระทบที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยกับจีน สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเป็นเพราะ อาจารย์ตะวัน วรรณรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประจำภาคสังคมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ท่านได้กรุณาใส่ใจ ดูแล และการคำแนะนำปรึกษา ชี้แนะแนวทางในกระบวนการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งสละเวลาตรวจทานแก้ไขจุดที่บกพร่องผิดพลาดทั้งหลาย ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงขึ้นมาได้ ผู้เขียนมีความซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สำหรับบุคคลที่สำคัญยิ่งและจะขาดเสียมิได้ ผู้เขียนขอกราบขอขอบพระคุณทุกคนในครอบครัวที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุน เป็นกำลังใจมาโดยตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา อีกทั้งยังให้ข้อมูล จนกระทั่งงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี สุดท้ายขอขอบคุณเพื่อนๆทุกคนในกลุ่มที่คอยช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ตลอดมา ผู้เขียนจึงอยากขอขอบคุณ ปกากรของสารนิพนธ์ฉบับนี้หากจะมีแก่ผู้ที่มีพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งทำให้การทำสารนิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้

ผู้เขียนหวังว่า ผลงานสารนิพนธ์เรื่อง ศึกษาผลกระทบที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยกับจีน นี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษา บ้างไม่มากนักน้อย และถ้าหากมีข้อผิดพลาดประการใดในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับและขออภัยอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

นางสาวกรรชลิกา จงธนพิพัฒน์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

๒๕๕๘

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ

สารบัญ

สารบัญตาราง

บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	5
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	5
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	6
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
บทที่ 4 ข้อตกลงเสรีทางการค้าระหว่างไทย – จีนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสิ่งทอ	13
4.1 ประวัติความเป็นมาของข้อตกลงการค้าสิ่งทอ	13
4.2 การค้าเสรีในปัจจุบัน	14
4.3 ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน/ไทย – จีน	16
บทที่ 5 ผลกระทบของข้อตกลงที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย	23
5.1 ผลกระทบที่เกิดจากการทำการค้าเสรี	23
5.2 ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นต่ออุตสาหกรรมในประเทศ	23
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษา	29
บรรณานุกรม	

บทที่ 1 บทนำ

1. ที่และความสำคัญของปัญหา

เนื่องในโอกาสที่การจัดทำ FTA หรือข้อตกลงการค้าเสรีของไทยที่ทำกับประเทศต่างๆ ครอบคลุม 10 ปีในปีนี้ หากมองย้อนถึงความสำเร็จของการจัดทำ FTA จนถึงปัจจุบันแล้วจะพบว่า FTA ในกรอบทวิภาคี และภูมิภาค ทั้งฝั่งส่งออกและนำเข้ามีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ที่เพิ่มขึ้น แต่ไม่สูงมากนัก โดยมีแนวโน้มว่า ประเทศต่างๆ ได้หันไปให้ความสำคัญในการเจรจาและจัดทำ FTA ในระดับภูมิภาคจะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชียและแปซิฟิก (Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement) หรือ TPP และความตกลงพันธมิตรทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership) หรือ RCEP

ดังนั้น เมื่ออัตรากำไรสุดท้ายภายใต้ FTA ที่สำคัญต่างๆ ยังคงมีอยู่ ประกอบกับสินค้าบางกลุ่มของไทยที่ส่งออกไปยุโรปได้ถูกตัดสิทธิ GSP ในปี 2558 เช่น เครื่องหนัง สิ่งทอ เครื่องจักรกล และเครื่องนุ่งห่ม จะส่งผลให้ผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าว ต้องเสียเปรียบด้านความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศอื่น ที่ยังได้รับสิทธิ GSP ในการส่งสินค้าไป EU ไม่ว่าจะเป็นเวียดนาม กัมพูชา เมียนมาร์ และลาว เป็นต้น ข้อสำคัญคือ สหรัฐและ EU ได้เริ่มต้นการเจรจาความเป็นหุ้นส่วนทางการค้าและการลงทุน หรือที่เรียกว่า FTA ระหว่าง สหรัฐ – EU ขึ้นแล้ว ซึ่งหากการเจรจาประสบผลสำเร็จก็จะเป็นความตกลงการค้าทวิภาคีที่ใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ และแน่นอนว่าจะต้องมีผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ ที่อยู่ในระบบการค้าเสรีทั่วโลก

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (2548-2558) จะพบว่าไทยยังใช้สิทธิประโยชน์ FTA ไม่เต็มที่ ทั้งภาคส่งออกและนำเข้า ไทยกำลังสูญเสียแต้มต่อต่อภาษีศุลกากรในตลาดยุโรป และมีโอกาสไม่ได้แต้มต่อภาษีกับการส่งออกไปยังตลาดใหญ่ๆ อื่นในกรอบ TPP ในขณะที่อนาคตของ FTA ฉบับใหม่ของไทยไม่ชัดเจน ประเทศเพื่อนบ้านกลับมีแรงดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในหลายอุตสาหกรรม ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องยกระดับอุตสาหกรรมเพื่อการเป็น Trading Nation โดยบทบาทของภาคอุตสาหกรรมในการสนับสนุน คือการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมให้อยู่ในตำแหน่งที่มีมูลค่าเพิ่มสูง (High Value Added) ในห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และมีความสามารถในการบริหารได้อย่างดีอีกด้วย

อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ FTA ของภาคส่งออกไทย นับแต่ปี 2548-2558 ในภาพรวมอยู่ที่ร้อยละ 51.7 โดยอุตสาหกรรมที่ประหยัดภาษีได้มากที่สุดคือ ยานยนต์ (42,463 ล้านบาท) อาหาร

(21,538 ล้านบาท) พลาสติก (13,419 ล้านบาท) เครื่องจักรกล (9,716 ล้านบาท) เคมีภัณฑ์ (7,474 ล้านบาท) ยาง (6,629 ล้านบาท) และเครื่องใช้ไฟฟ้า (5,624 ล้านบาท) ทั้งนี้ ในส่วนของอาเซียน การส่งออกไปยัง เมียนมาร์ กัมพูชา และลาว ยังมีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำซึ่งยังมีโอกาสการส่ง ออกขยายได้อีกมาก

การเตรียมความพร้อมในการเจรจาและจัดทำ FTA ในระดับภูมิภาคของไทย ถือว่าเป็นทางเลือกประการสำคัญ ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ให้กับผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมไทยให้แข่งขันได้ในตลาดโลก ซึ่งนอกจากความตกลง RCEP ที่ไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่ระหว่างการเจรจากับอีก 6 ประเทศ คือ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย แล้ว ความตกลง TPP ถือเป็นความตกลงในระดับภูมิภาคอีกฉบับหนึ่งที่น่าสนใจซึ่ง TPP สามารถใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการเพิ่มขีดความสามารถให้แก่ผู้ประกอบการไทย เพื่อทดแทนการถูกตัดสิทธิ GSP จากสหรัฐฯ ได้ในอนาคต (อุดม วงศ์วิวัฒน์ไชย, 2558)

ผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจมหภาค ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เปิดเผยถึงเศรษฐกิจไทยไตรมาส 4 ปี 2557 ขยายตัวประมาณ 2% เป็นไปตามที่ ธปท.เคยคาดการณ์ไว้ ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยปี 2557 ขยายตัว 0.8% ส่วนปี 2558 ยังคงคาดการณ์จีดีพีจะกลับมาขยายตัว 4% อย่างไรก็ตามสัญญาณเศรษฐกิจเดือนธันวาคมฟื้นตัวอย่างช้าๆ เนื่องจากขาดแรงส่งจากการบริโภคภายในประเทศ โดยฟื้นตัวน้อยกว่าที่คาดไว้ แม้ว่าราคาน้ำมันตลาดโลกจะปรับลด ลงมาก แต่ยังมีข้อจำกัดด้านรายได้ภาคเกษตร และหนี้ที่อยู่ในระดับสูง โดยเห็นได้ชัดจากหมวดสินค้าคงทนที่ยังไม่ฟื้นตัว โดยเฉพาะยอดขายรถยนต์และบ้าน

ขณะที่ภาคเอกชนยังรอความชัดเจนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกและการลงทุน โครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐ จึงทำให้การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนยังฟื้นตัวช้ากว่าที่คาดไว้ มีเพียงภาคการส่งออกเดือนธันวาคมที่ยังขยายตัวดีขึ้น 2.3% จากเดือนก่อนที่ติดลบ 1.8% มาจากตลาดหลักคือ สหรัฐ แต่ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ทั้งปีขยายตัวเป็นบวก โดยการส่งออกปี 2557 ติดลบ 0.3% และคาดว่าปี 2558 จะขยายตัว 1% ส่วนเสถียรภาพเศรษฐกิจเดือนธันวาคม อัตราการว่างงานอยู่ระดับต่ำ อัตราเงินเฟ้อลดลงและดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลเป็นประวัติศาสตร์อยู่ที่ 5,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นผลจากราคาน้ำมันตลาดโลกลดลงมาก แม้จะเป็นผลดีแต่อีกด้านส่งผลให้เงินบาทแข็งค่าขึ้น

ในการสัมมนาเรื่อง “สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยยุคไร้ GSP และ FTA ไทยควรปรับตัวอย่างไร” จัดโดยสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) นั้น ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทย จากการถูกยกเลิกสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (จีเอสพี) โดยศึกษาเทียบกับคู่แข่งที่อยู่ในทวีปเอเชียที่เป็นสมาชิกหรือกำลังเจรจาเข้าร่วมเป็นสมาชิกในเขตการค้าเสรีกับสหภาพยุโรป (อียู) ที่สำคัญ 4 ประเทศ คือเวียดนาม จีน อินเดีย และเกาหลีใต้ พบว่าสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยได้รับผลกระทบมาก ทำให้ความสามารถในการแข่งขันลดลง เนื่องจากสินค้าสำคัญของไทยคล้ายคลึงกับ 4 ประเทศคู่แข่งเหล่านี้มาก

ทั้งนี้ การตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของรัฐบาลไทย ภาคเอกชนควรใช้โอกาสนี้เข้าไปลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อใช้แรงงานจากต่างประเทศที่ค่าแรงถูกกว่า หรือปรับตำแหน่งทางยุทธศาสตร์เพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการค้า โดยอุตสาหกรรมต้นน้ำและกลางน้ำควรปรับสู่การเป็นผู้ป้อนวัตถุดิบให้แก่ฐานการผลิตเครื่องนุ่งห่มกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ได้แก่ กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม ที่กำลังปรับตัวรองรับการใช้สิทธิจีเอสพีและต้องวางแผนขยายฐานการผลิต ไปเวียดนามมากขึ้น ภายหลังจากเวียดนามเข้าร่วมเป็นสมาชิกความตกลง TPP แล้ว ทั้งนี้ เวียดนามยังขาดแคลนโรงงานวัตถุดิบสิ่งทอต้นน้ำ จึงเป็นโอกาสของผู้ประกอบการวัตถุดิบสิ่งทอต้นน้ำของไทยและควรขยายฐานการลงทุนไปยังเมียนมาร์ เพราะในอนาคตเมียนมาร์จะเป็นแหล่งการลงทุน ตั้งโรงงานเครื่องนุ่งห่มที่สำคัญในการเป็นฐานการผลิตไปยังต่างประเทศ โดยเฉพาะอียูและการลงทุนตั้งโรงงานอุตสาหกรรมต้นน้ำและกลางน้ำในเมียนมาร์สามารถส่งออกไปประเทศเอเชียใต้ได้ (คอน นาคทรพรพ. 2558)

ขณะเดียวกัน สหภาพยุโรป (อียู) ยกเลิกสิทธิพิเศษทางการค้า (จีเอสพี) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558 เพราะจัดให้ไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลางค่อนข้างสูง ทำให้สินค้าส่งออกของไทยไปอียูต้องเสียภาษีนำเข้าสูงถึง 12% ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขัน เพราะประเทศส่งออกสินค้าเดียวกัน เช่น อินโดนีเซีย เวียดนาม กัมพูชา ลาว และเมียนมาร์ เป็นต้น ยังคงได้รับสิทธิจีเอสพี โดยขณะนี้ประเทศเวียดนามอยู่ระหว่างเดินหน้าเจรจาความตกลงทางการค้าในกรอบความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (TPP) กับสหรัฐและเปิดเขตการค้าเสรี (เอฟทีเอ) กับอียู หากประสบผลสำเร็จจะทำให้ภาษีการส่งออกสินค้าสิ่งทอไปทั้ง 2 ประเทศอยู่ที่ประมาณ 0% ซึ่งขณะนี้ผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะผู้ผลิตสินค้าแบรนด์ต่างๆ รายใหญ่ทยอยออกไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา ที่ยังคงได้รับสิทธิพิเศษทางภาษี รวมถึงเลี่ยงผลกระทบจากการปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำของไทย สำหรับในช่วง 11 เดือนแรกปี 2557 ไทยส่งออกไปอียูรวม 32,288 ล้านบาท คิดเป็น 6.9%

ของการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในภาพรวมทั้งหมด และข้อมูลจากสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) ระบุว่า แต่ละปีอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยสร้างรายได้แก่ประเทศเป็นที่ 4 มีสัดส่วนคิดเป็น 2.2% ของจีดีพีประเทศ ส่งออกคิดเป็นมูลค่า 245,000 ล้านบาทต่อปี ตลาดส่งออกใหญ่สุดคือ อาเซียนมีสัดส่วนคิดเป็น 21% รองลงมาคือตลาดสหรัฐส่งออกคิดเป็น 16% ส่วนอียูไทยส่งออกไปเพียง 14% (สุทธิณีย์ พุฒกา. 2558)

ในขณะที่เดียวกันศูนย์ข้อมูลเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานวิเคราะห์ข้อมูลการจ้างงาน การเลิกจ้างและการว่างงานของแรงงานในระบบประกันสังคม จำแนกรายอุตสาหกรรม 5 ประเภทกิจการที่มีความสำคัญต่อการส่งออก หรือมีการจ้างงานในสัดส่วนที่สูง มีสถานะดังนี้

1. สิ่งทอ การจ้างงานชะลอตัวร้อยละ 3.62 , การว่างงานขยายตัวร้อยละ 22.93 , การเลิกจ้างขยายตัวร้อยละ 156.43
2. เครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ การจ้างงานขยายตัวร้อยละ 5.66 , การว่างงานชะลอตัวร้อยละ 7.22 , การเลิกจ้างชะลอตัวร้อยละ 40.38
3. เครื่องใช้ไฟฟ้า การจ้างงานขยายตัวร้อยละ 2.86 , การว่างงานขยายตัวร้อยละ 30.89 , การเลิกจ้างขยายตัวร้อยละ 319.70
4. ยานยนต์ การจ้างงานชะลอตัวร้อยละ 0.90 , การว่างงานขยายตัวร้อยละ 12.15 , การเลิกจ้างชะลอตัวร้อยละ 8.89
5. เครื่องประดับ การจ้างงานขยายตัวร้อยละ 4.94 , การว่างงานชะลอตัวร้อยละ 5.92 , การเลิกจ้างขยายตัวร้อยละ 24.41

อุตสาหกรรมสิ่งทอ มีการจ้างงานจำนวน 158,877 คน มีผู้ว่างงานจำนวน 2,048 คนและมีผู้ที่ถูกเลิกจ้างจำนวน 818 คน จากข้อมูล ณ พฤษภาคม 2558 เมื่อเทียบกับเดือนเมษายน 2558 พบว่า การจ้างงาน ในอุตสาหกรรมสิ่งทอมีอัตราการชะลอตัว คิดเป็นร้อยละ (-0.06) และเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของ ปีที่แล้ว (พฤษภาคม 2557) พบว่า การจ้างงานมีอัตราการชะลอตัวเช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ (-3.62) เนื่องจากการส่งออกลดลง จากสภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าหลักยังคงชะลอตัว

โดยเฉพาะจีนที่เศรษฐกิจมีการชะลอตัวชัดเจนขึ้น ทำให้ความต้องการสินค้าส่งออกและเครื่องนุ่งห่มจากไทยลดตามลงไปด้วย

ผู้ว่างงานกรณีถูกเลิกจ้าง เมื่อเทียบกับเดือนเมษายน 2558 มีอัตราการชะลอตัว คิดเป็นร้อยละ (-7.57) แต่เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีที่แล้ว (พฤษภาคม 2557) มีอัตราการขยายตัว คิดเป็นร้อยละ 156.43 ผู้ว่างงานกรณีถูกเลิกจ้างขยายตัวต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 10 เนื่องจากโรงงาน ปั่นด้ายเคหะสิ่งทอ ปิดตัวลง 6 โรง เนื่องจากคำสั่งซื้อลดลงจากประเทศที่เคยสั่งซื้อ เช่น จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินโดนีเซีย อินเดีย ตุรกี และซาอุดีอาระเบีย และโดนเวียดนามแย่งตลาดไปหมด และผู้ว่างงานทั้งหมดเมื่อเทียบกับเดือนเมษายน 2558 มีอัตราการชะลอตัว (%MoM) คิดเป็น ร้อยละ (-10.33) แต่เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีที่แล้ว (พฤษภาคม 2557) มีอัตราการขยายตัว (%YoY) คิดเป็นร้อยละ 22.93 ผู้ว่างงานขยายตัวต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 9 (<http://www.prachatai.com/journal/2015/07/60301>)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยกับจีน ก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านอุตสาหกรรมต่างๆ ในประเทศไทย ซึ่งประเด็นอุตสาหกรรมสิ่งทอมีความน่าสนใจ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลกระทบ ที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยกับจีน

2. จุดประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาข้อตกลงทางการค้าระหว่างไทยกับจีนที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอ
2. ศึกษาผลกระทบของข้อตกลงที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงสถานการณ์ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยกับจีนของอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาประเด็นเรื่อง “ศึกษาผลกระทบที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยกับจีน” มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 2 ทฤษฎี คือ 1) ทฤษฎีการได้เปรียบโดยสมบูรณ์ 2) ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

ทฤษฎีการได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute advantage theory)

เป็นทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศในยุคแรกๆ มาจากนักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ “อดัม สมิท” ที่ได้เขียนไว้ในหนังสือ The Wealth of Nations (1976) เนื่อความเป็นการสนับสนุนการค้าเสรีว่าเป็นนโยบายที่ดีสำหรับทุกประเทศในโลก เพราะเมื่อการค้าเป็นไปได้อย่างเสรีแล้ว แต่ละประเทศก็จะสามารถทำการผลิตด้วยความรู้ความชำนาญเฉพาะสินค้าที่ประเทศตนเองมีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ และนำเข้าสินค้าที่มีความเสียเปรียบโดยสมบูรณ์ การผลิตสินค้าเหล่านั้นจะขึ้นอยู่กับทรัพยากร สภาพดินฟ้าอากาศ และความสามารถในการผลิตของแต่ละประเทศ ดังนั้นการค้าระหว่างประเทศจึงเกิดขึ้นจากการที่ต่างฝ่ายได้เปรียบโดยเด็ดขาดจากการผลิตสินค้าคนละชนิดแล้วมาแลกเปลี่ยนกัน วิธีการเช่นนี้จะทำให้แต่ละประเทศนั้นใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ผลผลิตโดยรวมของสินค้าก็จะมีเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลประโยชน์ที่มาจากการแบ่งงานกันทำ (Division of Labor)

ทฤษฎีจะตั้งอยู่บนสมมติฐานหลายประการดังนี้

1. มีเพียง 2 ประเทศและมีสินค้าเพียง 2 ชนิด
2. แรงงานเป็นปัจจัยเพียงอย่างเดียวที่ใช้ในการผลิต โดยแต่ละประเทศต้องมีจำนวนแรงงานคงที่และไม่มีว่างงาน แรงงานแต่ละคนต้องมีคุณภาพและประสิทธิภาพในการทำงานเหมือนกัน
3. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตสินค้าต่อหน่วยสินค้าคงที่เสมอหรือต้นทุนการผลิตต่อหน่วยมีความคงที่
4. ราคาและต้นทุนของสินค้าขึ้นอยู่กับจำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตสินค้า
5. ไม่มี การเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศแต่การเคลื่อนย้ายแรงงานภายในประเทศทำได้โดยเสรี
6. การค้าขายเป็นไปในระบบสินค้าแลกเปลี่ยน (barter) ไม่มีการเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง
7. ตลาดสินค้าเป็นตลาดแข่งขันสมบูรณ์และการค้าระหว่างประเทศเป็นการค้าเสรี

8. ไม่มีการขนส่งทั้งภายในและภายนอกประเทศ
9. เทคโนโลยีการผลิตของแต่ละประเทศไม่มีการเปลี่ยนแปลง

ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage theory)

ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบโดย เดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) กล่าวว่าความสามารถในการส่งออกมาจากความได้เปรียบในการผลิต เมื่อเปรียบกับต่างประเทศแต่ความได้เปรียบไม่ได้มาจากต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า หรือการมีประสิทธิภาพในการผลิตสูงกว่าประเทศอื่นเสมอไป เป็นไปได้ที่บางประเทศอาจมีต้นทุนการผลิตที่สูงกว่า หรืออาจมีประสิทธิภาพในการผลิตด้อยกว่า ในการผลิตสินค้าทุกชนิดแต่ก็ยังสามารถส่งออกได้

ตามแนวคิดของริคาร์โด หากสามารถเรียงลำดับต้นทุนต่อหน่วยในประเทศเทียบกับต่างประเทศจากน้อยไปมาก สินค้าที่มีต้นทุนต่อหน่วยในประเทศสูงกว่าต่างประเทศเล็กน้อยถือเป็นสินค้าที่มีความได้เปรียบในการผลิตเมื่อเทียบกับสินค้าที่เหลือ ส่วนสินค้าที่มีต้นทุนสูงกว่าต่างประเทศเป็นอย่างมากถือเป็นสินค้าที่ไม่มี ความได้เปรียบในการผลิต หากประเทศมุ่งเน้นการผลิตเฉพาะสินค้าที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบต่อไปจนเกิดความเชี่ยวชาญจะสามารถส่งออกสินค้าดังกล่าวเพื่อแลกเปลี่ยนกับการนำเข้าสินค้าที่ไม่มี ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและในที่สุดทุกประเทศยังคงได้รับผลประโยชน์จากการค้าร่วมกัน (กมลมาศ เมฆฉาย, 2556: 13)

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงทางการค้าเสรี ที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย

ปิติ ศรีแสงนาม และ นพพล วิทย์วรพงศ์ (2556) ศึกษา “โครงการศึกษาและติดตามการใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีของไทยและเสนอแนะแนวทางการเจรจาในอนาคต - ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” โดยกล่าวถึงอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอประกอบด้วยอุตสาหกรรมต้นน้ำคือ อุตสาหกรรมเส้นใย แบ่งออกเป็น เส้นใย ธรรมชาติ (ฝ้าย) และ เส้นใยสังเคราะห์ อุตสาหกรรมปั่นด้าย ทอผ้า ฟอกย้อม และแต่งสำเร็จ วัตถุดิบนำเข้าคือ เส้นใยฝ้ายซึ่งไม่มีในประเทศไทย ส่วนเส้นใยสังเคราะห์ เช่น เส้นใยโพลีเอสเตอร์ เราสามารถผลิตได้ในประเทศและมีการผลิตเกินความ

ต้องการรวมถึงมีการส่งออก ไทยนำเข้าเส้นใย ฝ้ายเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์จากสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย แอฟริกา ซึ่งภาษีการนำเข้าเป็นร้อยละศูนย์ ทั้งหมด กระบวนการผลิตของสิ่งทอไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคนิค ต่างจากเครื่องจักร เช่น เครื่องปั่นด้าย ซึ่งจะมีการเปลี่ยนเทคโนโลยีเครื่องจักร ซึ่งไทยยังไม่มีความสามารถในการผลิตเครื่องจักรเหล่านี้ ไทยนำเข้าเครื่องจักรจาก ยุโรป ญี่ปุ่น อินเดีย (จำนวนน้อย) ปัจจุบันแม้จีนและอินเดียจะมีการผลิต เครื่องจักรมากขึ้น แต่ค่านิยมในการใช้เครื่องจักรจากประเทศเหล่านี้ ยังมีไม่มาก การส่งออกของกลุ่มสิ่งทอแบ่งสินค้าออกเป็นสามกลุ่ม ได้แก่ ก เส้นด้าย ฝ้าย และ Home Textiles (เช่น ฝ้ายมัน ฝ้ายที่นอน ปลอกหมอน เป็นต้น) ตลาดหลักคือ อาเซียน ไทยยังมีการส่งออกสินค้าบาง ชนิด เช่น กลุ่ม Home Textiles ไปยังประเทศที่เป็นฐานการผลิต เช่น ประเทศเวียดนามเป็นจำนวน มาก ส่วนหนึ่งมาจากคุณลักษณะของสินค้าไทยซึ่งมีความแตกต่างทางด้านคุณภาพและการออกแบบ เขตการค้าเสรีอาเซียน – จีนบทที่ 3-53 โครงการ ศึกษาและติดตามการใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้า เสรีของไทย และเสนอแนะแนวทางการเจรจาในอนาคต สินค้ากลุ่มสิ่งทอมีการสร้างมูลค่าเพิ่มมากกว่ากลุ่มเครื่องนุ่งห่ม (Garment) เนื่องจากสิ่งทอเริ่มตั้งแต่ กระบวนการปั่นด้าย ย้อมผ้า ทอผ้า ในขณะที่กลุ่มเครื่องนุ่งห่มจะถูกแบ่งการผลิตออกเป็นสอง ลักษณะ คือ การผลิตตามคำสั่งซื้อ (ไทยได้เพียงค่าแรง) และการผลิตที่ใช้กระบวนการผลิตและ วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด ไทยยังไม่มีศักยภาพทางด้านการศึกษาและพัฒนามากพอ ส่วนหนึ่งเนื่องจากการลงทุนด้านการวิจัย ตลอดจนการนำไปปฏิบัติมีต้นทุนสูงผู้ที่ทำได้ส่วนใหญ่จึงเป็นผู้ประกอบการขนาดใหญ่ที่มีบริษัทใน เครือจำนวนมาก ปัจจุบันไทยมีการนำเข้าเทคโนโลยี (Know How) จากต่างประเทศบ้าง เช่น Recycle Poly Ester ซึ่งเป็นการนำเส้นใยโพลีเอสเตอร์เก่ากลับมาทำใหม่ จีนมีความสามารถในการผลิตสินค้าในหลายระดับ และสามารถผลิตสินค้าชนิดเดียวกันกับไทยได้ในราคาถูก เนื่องจากต้นทุนค่าแรงงานที่ถูกกว่า ประกอบกับรัฐบาลจีนมีการคืนเงินชดเชยให้ ผู้ประกอบการส่งออก แต่จีนมีข้อด้อยในด้านระบบบริหารจัดการ คือ จีนไม่สามารถทำการผลิตสินค้า จำนวนน้อยได้ นอกจากนี้ลูกค้าที่ทำธุรกิจกับผู้ประกอบการจีนต้องยอมรับความเสี่ยงจากการไม่ได้รับ สินค้าตรงเวลาหรือถูกสเปคที่ระบุไว้ ปัจจุบันไทยนำเข้าผ้าและเส้นด้ายจากจีนด้านสินค้าไทยส่งออก ไปจีนต้องแบกรับต้นทุนภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 17 ปัจจุบันกัมพูชาเป็นผู้ส่งออกเสื้อผ้ารายใหญ่ของโลก มูลค่าการส่งออกกว่า 9,000 ล้านดอลลาร์ แต่ครั้งหนึ่งที่ทำกรส่งออกจากกัมพูชาเป็นของบริษัทจีน อย่างไรก็ตามเสื้อผ้าไทยยังมีความได้เปรียบ ด้านคุณภาพ และแฟชั่น เสื้อผ้าที่ผลิตในประเทศไทย ทำการส่งออกร้อยละ 80 อีกร้อยละ 20 ขายในประเทศอนาคตคู่แข่งจะเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะจากในอาเซียน ดังนั้น ในระยะยาวควรเล็งมองการปกป้องอุตสาหกรรม แต่ต้องมองการรุกตลาด คือ อุตสาหกรรมต้องพัฒนาตนเอง และมองโอกาสที่ จะได้รับการค้าเสรีให้มากขึ้น แนวทางการปรับตัว เนื่องจากภาษีศุลกากรกับจีนเป็นศูนย์หมดแล้ว ไทยต้องปรับตัว

โดยอาศัยการ สร้างเครือข่ายการผลิตในอาเซียนให้ได้และหากสินค้าที่มีเอกลักษณ์ในตลาดโลก การปรับขึ้นค่าตอบแทนแรงงานไทยส่งผลกระทบต่อธุรกิจโดยตรง อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยควร ปรับยุทธศาสตร์ด้วยการย้าย Relocate ส่วนการผลิตที่ใช้แรงงานเป็นหลักออกไปยังแถบประเทศ เพื่อนบ้าน

รุ่งนภา บุญยะนันท์ (2546) ศึกษาเขตการค้าเสรีไทย-จีน ผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าไทย โดยได้ข้อสรุปว่า การจัดทำเขตการค้าเสรี (Free Trade Area) นับว่ามีบทบาทสำคัญในทางการค้าระหว่างประเทศของไทยในปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างพันธมิตรทางการค้า ลดการกีดกันทางการค้า (และรวมถึงการลงทุน) ทั้งในรูปแบบของภาษีและมิใช่ภาษีระหว่างกันลง ซึ่งมีข้อดีคือ ทำให้เกิดการค้าบริการที่ตนมีความได้เปรียบ และพยายามจะลดหรือเลิกผลิตสินค้าและบริการที่ไม่สามารถแข่งขันได้หรือมีความได้เปรียบน้อย ในขณะที่แม้ผลของการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีจะยังไม่เกิดขึ้นอย่างเต็มรูปแบบ แต่กระทบก็เริ่มเห็นกันบ้างแล้ว เช่น การที่มีสินค้านำเข้าจากต่างประเทศเริ่มเข้ามาตีตลาดไทยมากขึ้น โดยเฉพาะสินค้านำเข้าจากประเทศจีน ซึ่งได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องประดับเทียม และรองเท้า เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนในด้านเศรษฐกิจนั้น เรียกได้ว่าเป็นทั้งคู่ค้าและคู่แข่งกันในส่วนของผู้ค้านั้นจะเห็นว่าไทยมีการส่งออกและนำเข้าจากจีนเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การส่งออกของไทยมีการขยายตัวในอัตราที่น่าพอใจ นอกจากนี้จีนยังเป็นแหล่งลงทุนของนักลงทุนชาวไทย และเป็นแหล่งการผลิตที่สำคัญสำหรับสินค้าหลายอย่าง ตั้งแต่สิ่งทอจนถึงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ ในอีกด้านหนึ่งนั้น จีนเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทย ซึ่งสามารถมองได้ 2 ด้าน ด้านแรกคือการแข่งขันในตลาดโลก เนื่องจากจีนมีค่าแรงต่ำและมีแรงดึงดูดให้นักลงทุนจากบริษัทสำคัญเกือบทุกกลุ่ม อุตสาหกรรมทั่วโลกมุ่งเข้าไปลงทุน ดังนั้นต้นทุนการผลิตสินค้าในจีนจึงได้เปรียบสินค้าจากไทย (โดยเฉพาะในสินค้าที่เน้นราคาถูก และผลิตเป็นจำนวนมาก) ด้านที่สอง คือ การแย่งชิงตลาดกันเอง เช่น กรณีที่จีนส่งสินค้านำเข้ามายังไทย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผลกระทบในด้านการเป็นคู่แข่งกันระหว่างไทยกับจีนนี้ ถ้ามองในแง่ลบ คือ การเสีย ตลาดการค้าระหว่างประเทศ หรือบางรายต้องเลิกกิจการไปเพราะไม่สามารถแข่งขันได้ แต่ในแง่บวกคือ ทำให้ผู้ประกอบการ (และรัฐบาล) ไทยต้องเร่งปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้มากขึ้น

ศุภชัย ศุภขลาคัย (2539) ศึกษาเรื่องคู่แข่งและโอกาสการส่งออก และผลกระทบจากการมีเขตการค้าเสรีอาเซียน(สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอ) โดยกล่าวถึงข้อมูลของการแข่งขันและผลกระทบจาก AFTA ต่อ

อุตสาหกรรมสิ่งทอ ประเทศไทยเป็นประเทศที่ส่งออกสินค้าสิ่งทอแทบทุกชนิดมีมูลค่ามากที่สุด ในกลุ่มอาเซียนยกเว้นผ้าฝ้ายและด้าย ซึ่งอินโดนีเซียเริ่มมีการส่งออกมากกว่า ไทยเล็กน้อย อุตสาหกรรมสิ่งทอนั้นมีทั้งผ้าที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labour Intensive) และภาคที่ใช้ทุนเข้มข้น (Capital intensity) ในส่วนของอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก ซึ่งได้แก่อุตสาหกรรมเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มนั้น ประเทศไทยจะได้ประโยชน์จากการรวมกลุ่มเป็นเขตการค้าเสรีอาเซียน สาเหตุหนึ่งมาจากดัชนีค่าจ้างแรงงาน แสดงให้เห็นว่าอินโดนีเซียถึงแม้ว่าจะมีค่าจ้างแรงงานถูกกว่าไทยแต่ถ้านำเอาผลผลิตต่อแรงงานหรือ productivity เข้ามาพิจารณาแล้วค่าจ้างแรงงานของไทยก็ยังถูกกว่าประเทศอินโดนีเซียอยู่เล็กน้อยถ้าคำนึงถึงค่าจ้างรวมกับผลผลิตต่อแรงงานไทยแล้ว อินโดนีเซียยังมีค่าจ้างใกล้เคียงกับไทยโดยเปรียบเทียบ สำหรับประเทศมาเลเซียนั้นเสียเปรียบอย่างเห็นได้ชัดเพราะนอกจากค่าจ้างแรงงานจะสูงกว่าไทยแล้วผลผลิตต่อแรงงานเพียงประมาณครึ่งหนึ่งของไทย นอกจากนี้แล้วรายงานการศึกษาของมาเลเซียยืนยันว่าประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันสูงที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียนและถ้าเปิดตลาดอาเซียนแล้วไทยคงจะสามารถขยายการส่งออกได้หรือเกิด Trade Creation ทั้งนี้เพราะเดิมนั้นภาษีนำเข้าระหว่างประเทศอาเซียนด้วยกันอยู่ในระดับที่สูงและสินค้านี้สำหรับทุกประเทศอยู่ใน fast track

เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบของ AFTA ต่ออุตสาหกรรมนี้ จะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมนี้มีความสามารถในการแข่งขันสูง ตั้งแต่การผลิตเส้นใยประดิษฐ์ลงมาถึงเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม นโยบายของรัฐที่ควรปรับปรุงให้อุตสาหกรรมนี้ สามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้ในระยะยาวก็คือ การปรับโครงสร้างภาษีอากรขาเข้าของอุตสาหกรรมนี้ (ลดภาษีวัตถุดิบในการผลิตสินค้าสิ่งทอ) เพื่อเอื้ออำนวยให้อุตสาหกรรมนี้สามารถแข่งขันได้ ไม่เพียงแต่เฉพาะประเทศเพื่อนบ้านเท่านั้น แต่รวมถึงความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่นๆในตลาดโลก รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าในด้านต่างๆ การเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานให้สูงขึ้นโดยการส่งเสริมทักษะให้กับแรงงานในอุตสาหกรรมนี้ โดยการจัดให้มี Training Program ทั้งในส่วนของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มและแรงงาน ในอุตสาหกรรมปั่นด้ายทอผ้าเพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ในการผลิตรวมทั้งการผลิตบุคลากรในส่วนของอุตสาหกรรมนี้ นอกจากนี้แล้วควรมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารของอุตสาหกรรมนี้ซึ่งควรมีทั้งข้อมูลในการลงทุนการศึกษา อุตสาหกรรมนี้ของประเทศอื่นๆรวมทั้งการเก็บรวบรวมข่าวสารทาง เทคโนโลยีที่สมัยใหม่เพื่อช่วยให้ผู้ผลิตสามารถปรับตัวให้ทันกับภาวะการณ์ของโลกที่เปลี่ยนไป

เกรียงไกร เตชกานนท์ และ ภัททา เกิดเรือง (2550) ศึกษาผลกระทบของการเปิดเสรีการค้าสิ่งทอและเครื่องแต่งกายต่อความสัมพันธ์ในห่วงโซ่อุปทานระดับโลกและการปรับตัวของผู้ผลิตในอุตสาหกรรม

สิ่งทอของประเทศไทย ในช่วงที่มีการทยอยยกเลิกโควตาภายใต้ความตกลงว่าด้วย สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (Agreement on textiles and clothing: ATC) และภาย หลังการยกเลิกโควตา ผู้วิจัยอาศัยข้อมูลการส่งออก เพื่อคำนวณดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ Revealed Comparative Advantage Index: RCA) ของไทยกับประเทศส่งออกอื่น เพื่อดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพร้อมทางพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของส่วน แบ่งในตลาดโลกบทความนี้ประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่องห่วงโซ่แห่งมูลค่าระดับโลก(Global Value Chain) ในการวิเคราะห์ผลของการเปิดเสรีการค้าและเปลี่ยนแปลงในห่วงโซ่อุปทาน ผู้วิจัยอาศัยข้อมูลจากการวิจัย พัฒนากับผู้ผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในไทย 12 บริษัทผลการศึกษาพบว่าผู้ผลิตขนาดกลางและขนาดเล็ก ยังไม่สามารถปรับตัวได้ดีในขณะที่ผู้ผลิตเสื้อผ้าขนาดใหญ่ที่ได้ลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ใหม่พัฒนา ความสามารถในการผลิตและการออกแบบ และพยายามสร้างพันธมิตรทางธุรกิจกับอุตสาหกรรมต้นน้ำ(สิ่ง ทอ) เพื่อเสนอบริการแบบครบวงจรแก่ลูกค้ามากขึ้นสามารถปรับตัวได้อย่างไรก็ตามการปรับตัวในห่วงโซ่ อุปทานการผลิตแต่งกายภายในประเทศไทยยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นภาครัฐและภาคธุรกิจจำเป็นต้องร่วมมือเพื่อ พัฒนาความเชื่อมโยงให้เข้มแข็งต่อไป

กมลมาศ เมฆฉาย (2556) ศึกษาเรื่อง AEC กับการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทย โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและศักยภาพของสินค้าอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทย อีกทั้งยังศึกษาความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยไปยังประเทศ อาเซียน โดยเปรียบเทียบ กับประเทศสมาชิกอาเซียนที่เป็นคู่แข่งที่สำคัญในการส่งออกสิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่ม ผู้วิจัยศึกษาข้อตกลงทางการค้าภายใต้ความสัมพันธ์ด้านการค้าระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ได้มีสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนหลายฉบับ เช่น ความตกลงว่าด้ วยสิทธิ พิเศษทางการค้าอาเซียน (Agreement on ASEAN Preferential Trading Arrangements 1997) ว่าด้วยเรื่องการ ลดภาษีอัตราการค้าและการผูกพันอัตราการค้าในอัตราที่เรียกเก็บ ข้อตกลงทางการค้าสิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่มอาเซียน (ASEAN sectoral Integration Protocol for Textiles) ความตกลงว่าด้วยศุลกากร อาเซียนเพื่อทำให้การประมาณศุลกากรการกำหนดพิกัดศุลกากรให้ง่ายและสอดคล้องกันสร้างความเชื่อมั่น นอกจากนี้ยังมีความตกลงว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญอาเซียน 11 สาขา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การเดินทางทางอากาศ ขนยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ การประมง สาธารณสุข ผลิตภัณฑ์ยาง ผลิตภัณฑ์สิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่ม การท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์จากไม้

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงทางการค้าที่ส่งผลกระทบต่อ อุตสาหกรรมสิ่งทอไทย โดยงานศึกษาของ **รุ่งนภา บุญยะนันท์ (2546)** ศึกษาผลกระทบต่อการส่งออกสินค้า

ไทยจากการทำข้อตกลงการทำเขตการค้าเสรีไทย – จีน โดยดูจากสัดส่วนสินค้านำเข้า-ส่งออกจากไทยไปจีน งานศึกษาของเกรียงไกร เตชกานนท์ และ ภัททา เกิดเรือง (2550) ศึกษาผลกระทบว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยจะมีแนวโน้มไปในทิศทางใดและควรมีการปรับตัวอย่างไรหลังจากที่ข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (Agreement on Textiles and Clothing: ACT) นั้นสิ้นสุดลง ปิติ ศรีแสงนาม และ นพพล วิทย์วรพงศ์ (2556) ศึกษาและประเมินการใช้ประโยชน์ กระทบการบังคับใช้ ปัญหาและอุปสรรคต่อการบังคับ ใช้ และการใช้ประโยชน์ความตกลงการค้าเสรี สุภัส สุภษลาศัย (2539) ศึกษาโครงสร้างและการคุ้มครองของอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย ทั้งในด้านการแข่งขันระหว่างประเทศอาเซียนทางวัตถุดิบและประสิทธิภาพแรงงานในการผลิต กมลมาศ เมฆฉาย (2556) ศึกษาศักยภาพการแข่งขันการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทย โดยใช้ดัชนีวัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) โดยใช้ข้อมูลการนำเข้าและการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทยไปยังอาเซียน ข้อมูลการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรม สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทย โดยเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนที่เป็นผู้ส่งออกในตลาดอาเซียน โดยแบ่งสินค้าตามระบบฮาร์โมนาईซ์ (Harmonized) 4 หลัก คือ สินค้าสิ่งทอ (HS50 – HS60) และ สินค้าเครื่องนุ่งห่ม (HS61-HS63)

นอกจากนี้ทางด้านงานวิจัยของรุ่งนภา บุญเย็นนันท์ (2546) เกรียงไกร เตชกานนท์ และ ภัททา เกิดเรือง (2550) ปิติ ศรีแสงนาม และ นพพล วิทย์วรพงศ์ (2556) สุภัส สุภษลาศัย (2539) ต่างเสนอแนะว่าทางภาครัฐควรให้การสนับสนุนในการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต ทั้งในการปรับค่าแรง การสนับสนุนการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมภายในประเทศ และการผลักดันให้มีการลดภาษีนำเข้าของเครื่องจักรใหม่และวัตถุดิบในการผลิตสิ่งทอ เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการในไทย

อีกทั้ง เกรียงไกร เตชกานนท์ (2550) กมลมาศ เมฆฉาย (2556) ยังเสนอแนะว่า ผู้ประกอบการควรเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าในด้านต่างๆ เพิ่มประสิทธิภาพแรงงาน เพื่อรองรับเทคโนโลยีในการพัฒนาสินค้าให้มีความทันสมัย และสามารถปรับตัวให้ทันกับภาวะการณ์ของโลกที่เปลี่ยนไป

บทที่ 4 ข้อตกลงเสรีทางการค้าระหว่างไทย - จีนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสิ่งทอ

1. ประวัติความเป็นมาของข้อตกลงการค้าสิ่งทอ

ข้อตกลงการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (Agreement on Textiles and Clothing : ATC) เป็นข้อกำหนดเพื่อยกเลิกระบบโควตาที่ถูกใช้มาเป็นระยะเวลานานในการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของโลก โดยกำหนดให้มีการทยอย “ผนวก” (Integrate) รายการสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่เคยถูกจำกัดโดยโควตา กลับเข้าสู่กรอบการค้าเสรี โดยให้เวลาเตรียมการในช่วงเปลี่ยนผ่านนี้รวม 10 ปี ระหว่าง 1 มกราคม 2538 ถึง 31 ธันวาคม 2547 อย่างไรก็ตาม การที่ระบบโควตาถูกใช้เพื่อกีดกันการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของโลกมาเป็นเวลานานนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการค้าและสวัสดิการทางสังคมของทั้งประเทศผู้นำเข้าและประเทศผู้ส่งออก ดังนั้น การทยอยยกเลิกโควตาตามข้อตกลง ATC จึงเป็นจุดเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของประวัติศาสตร์การค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มโลก และในการที่จะวิเคราะห์ผลกระทบของการยกเลิกโควตาสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มทั้งหมดในปี 2548 นี้

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นอุตสาหกรรมที่มีประวัติการกีดกันทางการค้ามายาวนาน โดยในระยะเริ่มแรก สิ่งทอจากญี่ปุ่นถูกจำกัดการนำเข้าในประเทศสหรัฐอเมริกา ภายใต้ข้อตกลงควบคุมการส่งออกแบบสมัครใจ (Voluntary Export Restraint: VERs) ซึ่งถูกใช้แพร่หลายในช่วงปี พ.ศ. 2493 และได้มีการพัฒนาเป็นข้อตกลงสิ่งทออีกหลายฉบับ เริ่มจากในปี พ.ศ.2505 ได้มีการเจรจาข้อตกลงระยะสั้นเกี่ยวกับสิ่งทอฝ้าย (Short-term Arrangement on Cotton Textiles: STA) ซึ่งต่อมาได้แก้ไขเป็นข้อตกลงระยะยาวว่าด้วยการค้าสิ่งทอฝ้ายระหว่างประเทศ (Long-term Arrangement regarding International Trade: LTA) จนกระทั่งในปี พ.ศ.2517 ข้อตกลง LTA ได้กลายมาเป็นข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ (Multi-Fibre Arrangement: MFA) ซึ่งกำหนดโควตาการนำเข้าสิ่งทอทั้งประเภทเส้นใยฝ้าย จนสัตว์ รวมไปถึงเส้นใยประดิษฐ์

MFA เป็นข้อตกลงแบบทวิภาคีภายใต้ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากร ซึ่งเป็นข้อตกลงแบบพหุภาคีโดยประเทศที่เข้าร่วมใช้ข้อตกลงนี้ได้แก่ประเทศผู้ส่งออกสิ่งทอซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนาและประเทศผู้นำเข้าซึ่งเป็นประเทศพัฒนาแล้ว 18 ประเทศ ได้แก่สหภาพยุโรป (15ประเทศ) สหรัฐอเมริกา นอเวย์ และแคนาดาและนับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2517 จนถึงปีพ.ศ. 2537 กลุ่มประเทศในข้อตกลงได้มีการเจรจาลดใช้ข้อตกลงMFA รวมทั้งสิ้นสี่ฉบับได้แก่ MFA I - MFA IV ซึ่งสาระสำคัญของข้อตกลง MFA คือการกำหนดให้มีการจำกัดการนำเข้าซึ่งอาจแตกต่างกันตามประเภทสินค้าและประเภทคู่ค้า แต่มีหลักการสำคัญ

เหมือนกันสามประการ ได้แก่การกำหนดอัตราการค้าที่ขึ้นต่ำให้แก่เขาตาส่งทอและเครื่องนุ่งห่มในอัตรา ร้อยละหกต่อปีการค้าไม่เลือกปฏิบัติระหว่างผู้ส่งออก และการกำหนดข้อยืดหยุ่นในการส่งออก ข้อตกลงนี้มี ีเป้าหมายสำคัญเพื่อปกป้องผู้ผลิตในประเทศผู้นำเข้า (ที่ใช้ข้อตกลง) แต่ในขณะเดียวกันการกำหนดโควตา การนำเข้าจากแต่ละประเทศเป็นการเปิด โอกาสให้ประเทศที่กำลังพัฒนาสามารถส่งออกได้

อย่างไรก็ตามข้อตกลง MFA นี้มีความขัดแย้งกับหลักการของ GATT ที่ที่พยายามผลักดันให้มีการค้า เสรีเกิดขึ้นอีกทั้ง MFA ยังถูกใช้เป็นมาตรการ กีดกันทางการค้าของประเทศที่พัฒนาแล้วมากกว่าที่จะถูกใช้ ในการปกป้องกันสถานการณ์ที่สินค้านำเข้าก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ผลิตในประเทศดั่งนั้นการเจรจา

2. การค้าเสรีในปัจจุบัน

GATT (General Agreement on Trade and Tariff) หรือ องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ต้องการให้การค้าของโลกดำเนิน ไปอย่างเสรี บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน คือ ไม่มีการเลือกปฏิบัติ (Non-Discrimination) ระหว่าง ประเทศภาคีสมาชิก โดยพิจารณาได้จากบทบัญญัติของ GATT กำหนดหลักการสำคัญไว้ 2 หลักการ ได้แก่ หลักปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (Most Favoured Nation Treatment : MFN) และหลักการประติ เยี่ยงคนในชาติเดียวกัน (National Treatment)

การจัดกลุ่มเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคไม่ว่าจะอยู่ในรูปการเจรจาระดับทวิภาคี (Bilateral Agreement) หรือพหุภาคี (Multilateral Agreement) โดยข้อเท็จจริงของการจัดทำข้อตกลงนับแต่มีการสร้าง ความเป็นเสรีทางการค้าให้มากขึ้นระหว่างประเทศ หรือประเทศภายในกลุ่ม แต่อย่างไรก็ตามก็ไม่อาจ หลีกเลี่ยงการกีดกันทางการค้าต่อประเทศนอกกลุ่มข้อตกลงไปได้ หากพิจารณาให้ดีแล้วจะเห็นว่า WTO อนุญาตให้มีการรวมกลุ่มหรือทำความตกลงทางการค้าระดับภูมิภาคได้ โดยถือว่าเป็นข้อยกเว้น (Exception) ของ WTO ที่ประเทศสมาชิกสามารถเลือกปฏิบัติได้ (Non-MFN) ระหว่างประเทศในกลุ่ม แต่จะต้อง ดำเนินการให้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน GATT ปี 1994 (พ.ศ.2537) มาตรา 24 วรรค 4 ถึงวรรค 9 ซึ่งยินยอมให้ประเทศที่เข้าร่วมในการจัดตั้งกลุ่มเศรษฐกิจนี้ไม่ต้องปฏิบัติตามพันธกรณีบางประการของ GATT ได้

การจัดตั้งกลุ่มเศรษฐกิจตามมาตรา 24 มีอยู่ 3 รูปแบบ คือ

1. สหภาพศุลกากร (Customs Union)
2. เขตการค้าเสรี (Free-trade Area)
3. ข้อตกลงชั่วคราวก่อนที่จัดตั้งสหภาพศุลกากรหรือเขตการค้าเสรี (Interim Agreement)

โดยในการดำเนินการนั้นจะต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไข (Criteria and Conditions) ที่ระบุไว้ในมาตรา 24 ดังนี้

1.) สหภาพศุลกากร (Customs Union) วรรค 8 (a) ระบุว่า การจัดตั้งสหภาพศุลกากรนั้น จะต้อง

- เป็นการขจัดข้อจำกัดทางการค้า (Trade Restrictions) ระหว่างประเทศสมาชิกของสหภาพลงอย่างมาก (Substantially eliminated)

- มีการกำหนดข้อจำกัดทางการค้าที่ใช้กับประเทศที่มีได้เป็นสมาชิกสหภาพให้เป็นรูปเดียวกัน (Uniform Restrictions) อัตราภาษี ค่าธรรมเนียม และข้อจำกัดทางการค้าทั้งหมด (The Whole) ที่ประเทศสมาชิกสหภาพใช้กับประเทศที่มีได้สมาชิกสหภาพจะต้องไม่สูงกว่า หรือมีความเข้มงวด (More Restrictive) กว่าอัตราหรือระดับเดิมของแต่ละประเทศสมาชิกที่ใช้อยู่ก่อนจัดตั้งสหภาพ อย่างไรก็ตาม กระบวนการในการกำหนดอัตราภาษีเดียวกันต่อประเทศนอกกลุ่ม (Common External Tariff) อาจทำให้อัตราภาษีของแต่ละประเทศผูกพันไว้กับแกตต์ หรือ WTO ในสินค้าชนิดเดียวกันเพิ่มขึ้น หรือลดลงบ้างแล้วแต่กรณี วรรค 6-ของมาตรา 24 จึงกำหนดว่าหากจะต้องมีการชดเชยความเสียหายแก่ประเทศนอกกลุ่ม (Compensatory Adjustment) ก็ให้ดำเนินการตามมาตรา 28 (XXVIII) ของ GATT แต่การกำหนดวิธีการนี้ก็ได้ไม่ได้หมายความว่า หากประเทศนั้น ๆ มิได้ปฏิบัติตามมาตรา 28 เพื่อชดเชยความเสียหายก็มิได้เป็นอุปสรรคต่อการจัดตั้งสหภาพศุลกากรแต่อย่างใด

2.) เขตการค้าเสรี (Free Trade Area) วรรค 8 b ระบุเงื่อนไขในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไว้ น้อยกว่าการจัดตั้งสหภาพศุลกากร คือกำหนดเพียงว่าจะต้องขจัดอัตราภาษี ค่าธรรมเนียม และข้อจำกัดทางการค้าทั้งหลาย ระหว่างประเทศสมาชิกเขตการค้าลงอย่างมาก (Substantially all The Trade) เท่านั้น แต่ละประเทศสามารถกำหนดอัตราภาษี ค่าธรรมเนียม และจำกัดทางการค้าที่ใช้กับประเทศที่มีได้เป็นสมาชิก

เขตการค้าได้โดยอิสระ แต่อัตราหรือระดับของอัตรากาฬ ค่าธรรมเนียมและข้อจำกัดทางการค้า จะต้องไม่สูงหรือเข้มงวดกว่าเดิมก่อนที่จะเข้าร่วมกันจัดตั้งเขตการค้าเสรี

3.) ข้อตกลงชั่วคราวก่อนที่จะจัดตั้งสหภาพศุลกากรหรือเขตการค้าเสรี (Interim Agreement)

เป็นข้อตกลงที่ประเทศที่เข้าร่วมมักใช้เพื่อเริ่มดำเนินการในการจัดตั้งสหภาพศุลกากรหรือเขตการค้าเสรี หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นข้อตกลงที่ใช้เพื่อปรับตัว (Transition) ของประเทศสมาชิกก่อนการจัดตั้งกลุ่มเศรษฐกิจ มาตรา 24 วรรค 5 (c) ของ GATT ระบุว่าประเทศที่ลงนามในข้อตกลงชั่วคราวนี้ต้องดำเนินการร่วมกันใน

- กำหนดแผนและตารางเวลา (Plan and Schedule) เพื่อจะต้องสหภาพศุลกากรหรือเขตการค้าเสรี
- โดยต้องดำเนินการปรับตัวในระยะเวลาพอควรที่กำหนดไว้ (Reasonable Length Of Time)

3. ประเทศไทยกับข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน/ไทย – จีน (ASEAN - China Free Trade Area/Thailand-China)

3.1 เรื่องเดิม

3.1.1 ที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน(AEM) ครั้งที่ 32 (ตุลาคม 2543) ณ จังหวัดเชียงใหม่มีมติให้ศึกษาการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนกับเอเชียตะวันออก ได้แก่ อาเซียน-จีน อาเซียน-ญี่ปุ่น และอาเซียน-เกาหลี ต่อมาในเดือนพฤศจิกายน 2543 นายกรัฐมนตรี Zhu Rong Ji ของจีนได้เสนอในที่ประชุมผู้นำอาเซียน-จีน (ASEAN-China Summit) ให้มีการศึกษาผลกระทบจากการที่จีนจะเข้าเป็นสมาชิก WTO และเสนอแนะมาตรการที่จะส่งเสริมความร่วมมือและการรวมกลุ่มของอาเซียนและจีนรวมถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างกัน เนื่องจากจีนต้องการลดความกังวลของอาเซียนในการเข้าเป็นสมาชิก WTO ของจีน โดยให้นำเสนอผลการศึกษาต่อที่ประชุมผู้นำอาเซียน-จีน ครั้งต่อไป(พฤศจิกายน 2544)

3.1.2 ที่ประชุมคณะกรรมการร่วมอาเซียน-จีน ด้านการค้าและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (ASEAN China Joint Committee on Trade and Economic Cooperation) ครั้งที่ 3 (มีนาคม 2544) ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย มีมติให้จัดตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญของอาเซียนและจีนด้านความร่วมมือทาง

เศรษฐกิจ (Expert Group on Economic Cooperation: EGEC) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐบาลและนักวิชาการเพื่อดำเนินการตามมติของที่ประชุมผู้นำอาเซียน-จีน ซึ่งคณะผู้เชี่ยวชาญฯ ได้จัดทำร่างเอกสารการศึกษาเรื่องดังกล่าวแล้ว และได้เสนอผลสรุป รวมทั้งข้อเสนอแนะ (Recommendations) ของคณะผู้เชี่ยวชาญฯ ให้พิจารณาโดยมีประเด็นสำคัญในข้อเสนอแนะ คือให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ภายในระยะเวลา 10 ปี

3.1.3 ที่ประชุมผู้นำอาเซียน-จีน (ASEAN - China Summit) วันที่ 6 พฤศจิกายน 2544 ณ กรุงบันดาร์เสรี เบกาวัน ประเทศบรูไนฯ เห็นชอบต่อกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัน และการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ภายใน 10 ปี โดยให้คำนึงถึงระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่แตกต่างกันในกลุ่มอาเซียน ทั้งนี้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ควรรวมเรื่องการให้สิทธิประโยชน์ระหว่างกัน ในด้านที่มีความพร้อมก่อนการเปิดเสรีการค้า (Early Harvest) ในสินค้าและบริการที่จะหารือร่วมกัน นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับจีนในลำดับสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ 1) เกษตรกรรม 2) เทคโนโลยีสารสนเทศ 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4) การลงทุน และ 5) การพัฒนาลุ่มน้ำโขง โดยให้มีการหารือร่วมกันระหว่างภาครัฐกิจ และนักวิชาการต่อไป

3.2 แนวทางการดำเนินการ

3.2.1 การจัดตั้งกลไกการเจรจา

อาเซียน ได้จัดตั้งคณะเจรจาอาเซียน (ASEAN Trade Negotiation Group: ASEANTNG) เพื่อเป็นเวทีประชุมหารือระหว่างอาเซียนเพื่อหาท่าทีร่วมกัน ส่วนอาเซียนและจีน ได้จัดตั้งคณะเจรจาอาเซียน-จีน (ASEAN -China Trade Negotiating Committee: TNC) เพื่อเป็นเวทีการเจรจาระหว่างสองฝ่าย โดยอาเซียนได้มอบหมายให้ไทยเป็นหัวหน้าคณะเจรจาอาเซียน (ASEAN Chief Negotiator)

3.2.2 การจัดทำกรอบความตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน-จีน (Framework Agreement on Comprehensive Economic Co-operation between the Association of South East Asian Nations and the People's Republic of China)

อาเซียน-จีน ได้ตกลงให้จัดทำกรอบความตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน-จีน เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าอาเซียน-จีน โดยให้สอดคล้องกับข้อตกลงขององค์การการค้าโลกและจะครอบคลุมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจในทุกด้าน แบ่งเป็น 2 เรื่องหลัก คือ 1) การเปิดเสรีด้าน

การค้าสินค้า บริการ และการลงทุน 2) การขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ให้มีการลดภาษีสินค้า บางส่วนทันที ก่อนการจัดตั้งเขตการค้าเสรี (Early Harvest) เป็นเรื่องหนึ่งของกรอบความตกลง (FA) ด้วย

3.2.3. กรอบระยะเวลา

- การค้าด้านสินค้า การเจรจาความตกลงในการลดหรือยกเลิกภาษี และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะเริ่มในช่วงต้นปี 2546 และจะเสร็จสิ้นประมาณวันที่ 30 มิถุนายน 2547 โดยจะเริ่มดำเนินการลดภาษีสินค้า ในปี 2548 เพื่อที่จะจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ภายในปี 2553 สำหรับประเทศบรูไน ดารุสซาลาม จีน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์และไทย และภายในปี 2558 สำหรับประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน (พม่า ลาว กัมพูชา และเวียดนาม)

- การค้าบริการและการลงทุน การเจรจาจะเริ่มในปี 2546 และจะดำเนินการให้แล้วเสร็จ โดยเร็วที่สุด โดยให้มีการพิจารณากำหนดสาขาที่มีความอ่อนไหวของทั้งสองฝ่าย (Sensitive Sectors) และให้มีการปฏิบัติที่เป็นพิเศษและแตกต่างรวมทั้งให้ความยืดหยุ่นกับประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ด้วย

3.3 การดำเนินการ

คณะเจรจาอาเซียน-จีน Asean-China Trade Negotiating Committee (TNC) ได้มีการเจรจากันแล้ว 6 ครั้งในปี 2545 โดยในครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 14-16 ตุลาคม 2545 ณ ประเทศสิงคโปร์ สรุปผลการเจรจา คือ คณะเจรจาอาเซียน-จีน ได้จัดทำร่าง Framework Agreement on Comprehensive Economic Co-operation between the Association of South East Asian Nations and the people's Republic of China (FA) เพื่อเสนอ ให้ผู้นำอาเซียนและจีนลงนามในการประชุม ASEAN - China Summit ในวันที่ 4 พฤศจิกายน 2545 ประเทศ กัมพูชา โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1) หลักการความตกลง FA เป็นกรอบความตกลงที่จะมีผลผูกพันประเทศอาเซียนและจีนในการเจรจาและจัดตั้งเขตการค้าเสรีต่อไป โดยครอบคลุมการค้าเสรีด้านสินค้า การค้าบริการและการลงทุน รวมทั้งความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจสาขาต่าง ๆ

- การเปิดเสรีด้านสินค้า

ขอบเขตสินค้า

การลดภาษีต้องให้ครอบคลุมการค้าส่วนใหญ่ (Substantially all Trade in Goods) โดยแบ่งรายการสินค้าเป็น 2 กลุ่ม คือ Normal Track และ Sensitive Track ทั้งนี้รายการสินค้าที่ได้รับการยกเว้นตามหลักการ WTO ไม่ต้องนำมาลดภาษี วิธีการลดภาษีในสินค้า 2 กลุ่มมีดังนี้

1. Normal Track รายการสินค้าภายใต้ Normal Track จะมีอัตราภาษีสุดท้าย 2 อัตรา คือ 0% และไม่เกิน 5 % และจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อจำกัดรายการสินค้าที่มีอัตราภาษีสูงกว่า 0% ต่อไป

2. Sensitive Track สินค้าภายใต้กลุ่มนี้ไม่มีการกำหนดวิธีการลดภาษี เพียงแต่กำหนดอัตราภาษีสุดท้าย แต่ควรมีจำนวนรายการไม่มากนัก

- ด้านการค้าบริการ

ตกลงกันให้มีการเปิดเสรีให้ก้าวหน้ามากขึ้น (Progressively Liberalization) เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 5 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการบริการ (GATS) โดยยกเลิกหรือลดมาตรการที่เป็นการเลือกปฏิบัติทั้งหมดระหว่างกัน และห้ามใช้มาตรการที่เป็นการเลือกปฏิบัติใหม่หรือมาตรการเลือกปฏิบัติที่มากขึ้นกว่าเดิม

- ด้านการลงทุน

ตกลงกันที่จะมีการส่งเสริมการลงทุน การสร้าง Investment Regime ที่แข่งขันเปิดกว้าง และมีความโปร่งใส ได้มีการเพิ่มเติมเรื่องการปกป้องการลงทุน (Protection of Investment) ไว้ด้วย

- การลดภาษีสินค้าบางส่วนทันที (Early Harvest)

วิธีการลดภาษี : เป็นการลดภาษี MFN applied rates โดยแบ่งสินค้าออกเป็น 3 กลุ่มคือ

จีนและอาเซียนเดิม 6 ประเทศ	อาเซียนใหม่ 4 ประเทศ
กลุ่ม 1 สินค้าที่มีอัตราภาษีสูงกว่า 15%	สินค้าที่มีอัตราภาษีสูงกว่า 30%
กลุ่ม 2 สินค้าที่มีอัตราภาษี 5 - 15%	สินค้าที่มีอัตราภาษี 15 - 30%
กลุ่ม 3 สินค้าที่มีอัตราภาษีต่ำกว่า 5%	สินค้าที่มีอัตราภาษีต่ำกว่า 15%

สำหรับสินค้าที่มีโควตาภาษี (ตามข้อผูกพัน WTO) การลดภาษี Early Harvest จะเฉพาะภาษีในโควตาเท่านั้น โดยการนำเข้ายังมีโควตาควบคุมปริมาณการนำเข้าอยู่และภาษีนอกโควตายังคงเดิม

2) สูตรลดภาษี สำหรับจีนและอาเซียน 6 ประเทศ

	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548
กลุ่ม 1	10 %	5 %	0 %
กลุ่ม 2	5 %	0 %	0 %
กลุ่ม 3	0 %	0 %	0 %

3) สูตรลดภาษี เวียดนาม ลาว กัมพูชา พม่าจะได้รับความยืดหยุ่นมากกว่าประเทศสมาชิกเดิมของอาเซียน 6 ประเทศ(ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และบรูไน) และจีน ทั้งในแง่ระยะเวลาและอัตราเริ่มลดภาษี แต่ทั้ง 4 ประเทศจะต้องลดภาษี Early Harvest ลงเป็น 0 % ในปี 2553 โดยขอบเขตสินค้า มี 2 ส่วน

3.1) สินค้าเกษตรทุกรายการใน Chapter 01 - 08 ได้แก่ Live Animals, Meat & Edible Meat Offal, Fish Dairy Products, Other Animal Products, Live Trees, Edible Vegetables, and Edible Fruit & Nuts

3.2) สินค้า Specific Products ซึ่งมีผลเฉพาะกับประเทศที่ตกลงกันสองฝ่ายเท่านั้นเช่น ไทยกับจีน ตกลงที่จะนำสินค้าเร่งลดภาษีอีก 2 รายการ คือถ่านหินแอนทราไซต์ และถ่านหินโค้ก เซมิโค้ก อินโดนีเซียกับจีน มีน้ำมันมะพร้าว สบู่ และน้ำตาล เป็นต้น

3.4 ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (Economic Cooperation)

ให้รวมโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะใน 5 สาขา ที่ผู้นำให้ความ

สำคัญ ได้แก่ เกษตรกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การลงทุน และการพัฒนาแม่ข่าย ทั้งนี้ มีโครงการที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว 11 โครงการ

3.5 สถานะล่าสุด

3.5.1 เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน

1) เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2545 ในการประชุมสุดยอดอาเซียน-จีน ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา อาเซียนและจีนได้ร่วมลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน-จีน ตามที่คณะเจรจาอาเซียน-จีน เสนอ โดยกรอบความตกลงฯ ดังกล่าวจะเป็นข้อผูกพันทางกฎหมายระหว่างอาเซียนและจีนในการดำเนินการเจรจาต่อไป

2) สำหรับ Early Harvest ระหว่างจีนกับไทย ได้เจรจาจบแล้ว โดยรวมสินค้าเกษตรทุกรายการภายใต้พิกัดศุลกากร 01 - 08 และได้ตกลงเพิ่มสินค้าเฉพาะ (Specific Products) จำนวน 2 รายการ ได้แก่ ถ่านหินแอนทราไซต์ และถ่านหินโค้ก เซมิโค้ก เข้าร่วมเป็นสินค้ากลุ่มแรกที่จะลดภาษี ตามที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบไว้แล้ว

สำหรับประเทศอาเซียนอื่นที่เจรจา Early Harvest กับจีนจบแล้ว ได้แก่ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไนฯ พม่า มาเลเซีย กัมพูชา ลาว และเวียดนาม ส่วนประเทศที่ยังเจรจาไม่จบ ได้แก่ ฟิลิปปินส์

3) ภายใต้ Early Harvest นอกจากการลดภาษีแล้ว อาเซียนและจีนยังตกลงที่จะเร่งรัด ดำเนินโครงการความร่วมมือด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น การเชื่อมโยงทางรถไฟระหว่างคุนหมิงกับสิงคโปร์ ถนนเชื่อมระหว่างกรุงเทพฯ กับคุนหมิง และความตกลงให้มีการยอมรับร่วมกันในสาขาที่เป็นประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย เช่น สินค้าเกษตร สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งการจัดทำบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับความร่วมมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (ICT) เป็นต้น

4) คณะเจรจาอาเซียน-จีน (Asean-China Trade Negotiating Committee:TNC) ได้มีการเจรจาครั้งที่ 7 เมื่อวันที่ 26-28 กุมภาพันธ์ 2546 ณ กรุงกัวหลิน สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยได้แลกเปลี่ยนความเห็นต่อการลดภาษีสินค้า Normal Track และ Sensitive Track ตามที่ระบุใน Framework Agreement และมีแนวความคิดว่า ภาษีภายใต้ Normal Track ไม่ควรสูงกว่าร้อยละ 20 ในปี 2548 และลดเหลือร้อยละ 0 - 5 ในปี 2553 ทั้งนี้สินค้าที่มีภาษี สูงกว่าร้อยละ 0 - 5 ต้องมีจำนวนไม่มากและจะต้องลดลงเหลือ 0 ภายในระยะเวลาที่จะตกลงกันสำหรับภาษีภายใต้ Sensitive Track ที่ประชุมเห็นว่าควรจำกัดไม่ให้มีจำนวนมาก โดยจะได้มีการหารือเพื่อกำหนดกรอบการลดภาษีต่อไป ที่ประชุมยังเห็นชอบให้จัดตั้ง Working Groups ในด้าน Rules of Origin, Services, Investment โดยให้ทั้งสามกลุ่มจัดทำแผนการดำเนินงานเพื่อเสนอต่อที่ประชุม TNC ต่อไป นอกจากนี้ ที่ประชุมตกลงจะมีการประชุม TNC อีก 6 ครั้งในปีนี้ (เมษายน,

พฤษภาคม, มิถุนายน, กรกฎาคม, สิงหาคม และพฤศจิกายน) ซึ่งคาดว่าอาเซียนและจีนจะสามารถเสนอตารางข้อตกลงหย่อนภาษีต่อการประชุม AEM-MOFTEC ในเดือนกันยายน ศกนี้

3.5.2 เขตการค้าเสรีไทย-จีน

1) ความเป็นมา ในโอกาสที่เข้าร่วม Boao Forum For Asia ณ ประเทศจีน เมื่อเดือนเมษายน 2545 ผู้นำไทยและจีน ได้ตกลงที่จะให้มีการเจรจาจัดตั้ง FTA ไทย-จีน และให้เริ่มจากสาขาที่มีความพร้อมก่อน ซึ่งไทยได้เสนอการเปิดเสรีกลุ่มผลไม้

2) กรอบการเจรจา การเจรจา (FTA) ไทย-จีน ดำเนินไปควบคู่กับ FTA อาเซียน-จีน จึงต้องเจรจาให้สอดคล้องกัน รวมทั้งให้มี Early Harvest (EH) ด้วย ซึ่งไทยได้เสนอสาขาผักและผลไม้

3) สถานการณ์ล่าสุด ฝ่ายไทยได้ยื่นร่างข้อตกลงให้ฝ่ายจีนพิจารณา และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้มีหนังสือเร่งรัดฝ่ายจีนไปแล้ว แต่ฝ่ายจีนยังไม่สามารถลงนามในข้อตกลงที่จะมีผลบังคับใช้ในเดือนมิถุนายน 2546 ได้ เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถดำเนินการได้

3.5.3 การดำเนินการต่อไป

ในปี 2546 ถึงกลางปี 2547 TNG และ TNC จะมีการประชุมหารือในรายละเอียด เพื่อเจรจากับจีน ในการกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ได้แก่ ขั้นตอนการลดภาษี การลดมาตรการที่มีใช้ภาษี กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า เป็นต้น เพื่อเตรียมพร้อมต่อการดำเนินการลดภาษีในปี 2548 รวมทั้งการพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการและการการลงทุน เพื่อให้เป็นเขตการค้าเสรีที่สมบูรณ์ โดยจะมีการจัดตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) ขึ้นดูแลรับผิดชอบในแต่ละประเด็น ดังกล่าวด้วย

บทที่ 5 ผลกระทบของข้อตกลงที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย

เนื่องจากไม่มีข้อตกลงเกี่ยวกับเสรีการค้าในส่วนหนึ่งของสิ่งทอโดยตรง ดังนั้นสิ่งทอไทยได้รับผลกระทบทางอ้อมจากมาตรการทางด้านภาษี และการเข้าเป็นสมาชิกทำความตกลงกับกลุ่มทางการค้าต่างๆ เช่น GATT, WTO, ATC, ASEAN จึงส่งผลกระทบต่อสถานการณ์อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยดังนี้

1. ผลกระทบที่เกิดจากการทำการค้าเสรี

ผลกระทบจากการที่จีนเป็นสมาชิก WTO และการจัดตั้ง FTA อาเซียน-จีนต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทย ข้อดีคือ ไทยสามารถนำเข้าวัตถุดิบจากจีนในราคาถูกลง ในขณะที่สามารถเพิ่มช่องทางการขายสำหรับสิ่งทอที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและสินค้าแฟชั่นของไทยที่มีการออกแบบทันสมัยในจีนได้มากขึ้น แต่ก็มีข้อเสียคือสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มราคาถูกลงจากจีนจะเข้ามาในตลาดไทยมากขึ้น และส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตของไทยกลุ่มนี้ค่อนข้างมาก นอกจากนั้นการแข่งขันของสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มระหว่างไต้หวันในตลาดโลกก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำหรับผู้ประกอบการไทยที่ต้องการส่งสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไปขายหรือไปลงทุนในจีนเพื่อใช้ประโยชน์จากวัตถุดิบ แรงงานและตลาดขนาดใหญ่จำเป็นต้องเตรียมความพร้อม ในด้านต่างๆ ให้มาก เนื่องจากขณะนี้ในช่วงรอยต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจและกฎหมายของจีน

2. ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นต่ออุตสาหกรรมในประเทศ

ผลกระทบจากการที่จีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) สามารถจำแนกได้เป็น 3 ส่วนหลักคือ 1. ด้านการค้าในประเทศ 2. ด้านการค้าระหว่างประเทศ และ 3. ด้านการลงทุน

1. ด้านการค้าในประเทศ

จากการที่จีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับตลาดสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในไทยคาดว่าจะมีสาเหตุมาจากปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการคือ ประการแรก สินค้าสิ่งทอราคาถูกลงจากจีนที่เข้ามาจำหน่ายในไทย และประการที่สอง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ประกอบการในไทย ทั้งผู้ประกอบการชาวจีนในไทย ผู้ประกอบการหรือซัพพลายเออร์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มรายใหญ่ และผู้ประกอบการเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย โดยเฉพาะภายหลังปี พ.ศ. 2547

ประการแรก ปัจจุบันการค้าตามแนวชายแดนได้รับผลกระทบจากการนำเข้าสู่ท้องถิ่น

ค่อนข้างมาก (ทั้งที่ผ่านระบบศุลกากรและการลักลอบนำเข้า) เนื่องจากสินค้าจากจีนที่ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ผลิตในปริมาณสูง จะมีราคาค่อนข้างต่ำมาก เมื่อเทียบกับสินค้าที่ผลิตในประเทศ โดยเฉพาะราคาจะต่ำกว่าสินค้าไทยประมาณร้อยละ 20-30 และบางกรณีจะต่ำกว่าร้อยละ 50¹ แม้ว่าฝีมือแรงงานของไทยจะยังมีคุณภาพที่ดีกว่า แต่ราคาที่ต่ำกว่าค่อนข้างมากย่อมเป็นสิ่งจูงใจผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้ประกอบการที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบค่อนข้างมากคือ ผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่มีตราสินค้าเป็นของตนเองหรือ โลคัลแบรนด์ (local brand) และผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าเพื่อป้อนตลาดต่างจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าระดับล่าง รวมทั้งผู้ค้าปลีกในต่างจังหวัดที่จำหน่ายสินค้าที่ผลิตในประเทศเริ่มได้รับผลกระทบมากขึ้นเป็นลำดับ ทั้งนี้ เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่นำเข้าตามแนวชายแดนส่วนใหญ่จะเป็นเสื้อผ้าสตรี เนื่องจากผู้หญิงมีปริมาณการซื้อเสื้อผ้ามากกว่าผู้ชาย ทำให้ตลาดส่วนใหญ่ของเสื้อผ้าที่นำเข้าจะเป็นเสื้อผ้าสตรี และเริ่มที่จะมีกระจายไปในส่วนต่างๆ ของประเทศมากขึ้น จากการที่เสื้อผ้านำเข้าเหล่านี้เริ่มเข้าสู่ระบบขายส่ง ทำให้สามารถกระจายสินค้าได้กว้างขวางมากขึ้น นอกจากนี้ สินค้าจีนที่นำเข้าตามแนวชายแดนก็เริ่มมีเข้ามาจำหน่ายในกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียงด้วยเช่นกัน จากการที่ผู้ค้าปลีกของไทยไปรับซื้อสินค้าจีนจากตลาดชายแดนเข้ามาจำหน่าย แม้ว่าที่ผ่านมามีปริมาณไม่มากนัก

ประการที่สอง การที่ผู้ประกอบการจีน รวมทั้ง ได้หวันและฮ่องกง เข้ามาลงทุนในไทยเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว แม้ส่วนใหญ่จะเป็นการผลิตเพื่อส่งออก แต่อีกด้านหนึ่งก็ช่วยให้ผู้ประกอบการจีนมีความได้เปรียบในระดับหนึ่งจากการที่มีข้อมูลทั้งในส่วนในตลาดในไทยและจีน โดยเฉพาะข้อมูลราคาวัตถุดิบ ทำให้ผู้ประกอบการเหล่านั้นสามารถเปรียบเทียบราคาและเลือกซื้อวัตถุดิบที่มีราคาถูกกว่าได้จากทั้งสองประเทศ² และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในด้านต้นทุนการผลิต เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ประกอบการในประเทศ ขณะที่อีกด้านหนึ่งก็เป็นสร้างฐานลูกค้าต่างชาติที่เข้ามาซื้อสินค้าในไทย เนื่องจากการสั่งซื้อ

¹ ในประเด็นที่เกี่ยวกับการที่จีนสามารถจำหน่ายสินค้าได้ในราคาที่ต่ำกว่าไทยค่อนข้างมากนี้ ผู้ประกอบในประเทศหลายรายได้แสดงความเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากวัตถุดิบที่จีนใช้แล้ว พบว่า ไม่มีความแตกต่างกับที่ไทยใช้มากนัก แม้ต้นทุนค่าจ้างแรงงานอาจมีความแตกต่างกันบ้างก็ตาม เมื่อผลิตเป็นสินค้าแล้วราคาขายก็ไม่ควรจะแตกต่างกันเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะสินค้าที่เข้ามาจำหน่ายในไทยยังจะมีต้นทุนอื่นๆ รวมอยู่ในราคาสินค้าด้วย ดังนั้น ความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องของราคาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จึงอาจจะไม่ใช่มาจากสาเหตุของการที่จีนมีความได้เปรียบจากการประหยัดของขนาดการผลิต (economy of scale) เพียงอย่างเดียว แต่อาจมีปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วย ซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความแตกต่างของราคาได้ค่อนข้างมาก อาทิ การขึ้นนโยบายส่งเสริมการส่งออกเพื่อสร้างการจ้างงานในประเทศของรัฐบาลทหกิจหลายๆ แห่ง การใช้อัตราแลกเปลี่ยน 2 อัตรา และการคืนภาษีในระดับสูงมาก รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากรัฐบาลต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของจีน ในทุกระดับ ตั้งแต่อุตสาหกรรมสิ่งทอไปจนถึงอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม อย่างไรก็ตาม ข้อสันนิษฐานประเด็นนี้ ก็ยังไม่มีความชัดเจน

² ในบางกรณี การสั่งซื้อวัตถุดิบจากจีน แม้ว่าจะรวมค่าขนส่ง ภาษีนำเข้าและค่าประกันภัยแล้วก็อาจจะมีราคาต่ำกว่าสินค้าที่ซื้อในประเทศ (จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ, ตุลาคม 2545)

สินค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ความเชื่อถือว่าระหว่างลูกค้าที่เข้ามาสั่งซื้อสินค้าและผู้ค้าในตลาด ทั้งในด้านคุณภาพและการส่งมอบสินค้าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญค่อนข้างมาก

ขณะเดียวกัน พฤติกรรมทางการตลาดของผู้ประกอบการที่เป็นซัพพลายเออร์ของไทยในปัจจุบัน เริ่มมีแนวโน้มปรับเปลี่ยนไปจากเดิมเนื่องจากเหตุผล 2 ส่วนคือ

1. สถานการณ์การค้าปลีกในไทยที่มีแนวโน้มการแข่งขันด้านราคารุนแรงขึ้นจากการที่มีห้างสรรพสินค้าและดิสคันทน์สโตร์ เช่น แมคโคร โลตัส และคาร์ฟูร์ เข้ามาดำเนินกิจการและเปิดสาขามากขึ้น โดยเฉพาะตลาดต่างจังหวัด และส่งผลกระทบต่ออำนาจต่อรองและผลประโยชน์ของซัพพลายเออร์
2. การที่จีนเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนมากขึ้น ด้านหนึ่งผู้ประกอบการไทยสามารถเข้าไปใช้ความได้เปรียบจากการผลิตสินค้าที่มีต้นทุนต่ำในจีนเพื่อเป็นทางเลือกด้านฐานการผลิต และอีกด้านหนึ่ง ผู้ประกอบการค้าปลีกของไทยและต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในไทย สามารถสั่งซื้อและสั่งผลิตสินค้านำเข้าจากจีนเพื่อเข้ามาจำหน่ายในไทยง่ายขึ้น

จากเหตุผลทั้งสองที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ซัพพลายเออร์ของไทยเริ่มมีแนวโน้มที่จะเข้ามาดำเนินกิจกรรมทางการตลาดระดับล่างและการค้าส่งมากขึ้น ขณะที่บางส่วนได้เข้าไปเปิดร้านค้าในตลาดประตูน้ำและอาคารไบฮกมาระยะเวลาหนึ่งแล้ว เพื่อเป็นช่องทางหนึ่งในการรับคำสั่งซื้อจากลูกค้าต่างชาติที่เดินทางเข้ามาซื้อสินค้าจำนวนมากในตลาดย่านดังกล่าวด้วยตนเอง ที่ผ่านมามีสินค้าของผู้ประกอบการรายใหญ่หรือซัพพลายเออร์ที่เข้ามาจำหน่ายในย่านประตูน้ำส่วนใหญ่จะใช้ยี่ห้อหรือแบรนด์เนมเดียวกับสินค้าที่จำหน่ายในห้างสรรพสินค้า แต่คาดว่าหลังจากปี 2545 มีแนวโน้มที่ซัพพลายเออร์เหล่านั้นจะสร้างแบรนด์เนมสินค้าใหม่ขึ้นมา เพื่อรองรับตลาดระดับล่างและตลาดค้าส่ง โดยเฉพาะ

นอกจากนี้ สถานะการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นในตลาดสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ขณะที่ราคาต่อหน่วยสินค้าเพิ่มขึ้นไม่มากเท่าที่ควร และบางสินค้ากลับมีแนวโน้มลดต่ำลง เนื่องจากผู้ซื้อที่มีข้อเปรียบเทียบจากคู่แข่ง เช่น จีน อินเดียและเวียดนาม ทำให้ผู้ประกอบการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศเริ่มมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยเช่นกัน ทั้งในกลุ่มที่ผลิตสินค้าภายใต้ตราสินค้า (Brand Name) ของตนเอง และกลุ่มที่รับจ้างผลิตสินค้า (OEM)

ในกลุ่มแรกที่ผลิตสินค้าภายใต้ตราสินค้าของตนเอง ก็ได้เริ่มมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการตลาดของสินค้าที่ผลิตในประเทศและหันมาเน้นการออกแบบมากขึ้น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มที่ยั่งยืนให้กับผลิตภัณฑ์ และกลุ่มที่สอง ที่เป็นผู้รับจ้างผลิตสินค้า (OEM) ผู้ประกอบการบางส่วนเริ่มมีการยกเลิกการดำเนินธุรกิจ

แบบผู้รับจ้างผลิต และปรับเปลี่ยนมาเป็นการผลิตภายใต้ตราสินค้าของตนเองเพื่อจำหน่ายในตลาดต่างประเทศ ภูมิภาคเอเชียและในประเทศมากขึ้น³ ขณะที่บางส่วนมีการขยายธุรกิจโดยการเป็นตัวแทนนำสินค้าแฟชั่นที่มีชื่อเสียงจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่าย

ทั้งสองปัจจัยดังกล่าวจะทำให้การแข่งขันด้านราคาของตลาดในประเทศมีความรุนแรงมากขึ้น และคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตเครื่องนุ่งห่มและเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กที่ผลิตสินค้าสำหรับตลาดระดับล่าง ขณะที่รายใหญ่อาจจะไม่ได้รับผลกระทบมากนัก โดยจำแนกมูลค่าผลกระทบตามประมาณการได้ดังนี้

ตารางประมาณการผลกระทบต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทย

ผลิตภัณฑ์	มูลค่าตลาดในประเทศ (ล้านบาท)	ประมาณการผลกระทบ (ล้านบาท)
ผ้าฝ้าย	50,000	10,000
เครื่องนุ่งห่ม	100,000	25,000

ที่มา: จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

2. ด้านการค้าระหว่างประเทศ

ในประเด็นการค้าระหว่างประเทศ เพื่อให้การพิจารณาผลกระทบมีความชัดเจนขึ้นควรจะแยกกลุ่มผู้ประกอบการในจีนออกเป็น 2 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มผู้ประกอบการชาวจีน และกลุ่มบริษัทร่วมทุนต่างชาติและบริษัทต่างประเทศที่เข้าไปลงทุนในจีน

ในส่วนของกลุ่มแรกนั้น สินค้าส่วนใหญ่ยังเป็นสินค้าในลักษณะ mass production ที่ใช้กลยุทธ์ด้านราคาเป็นหลัก ขณะที่การผลิตสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเพื่อส่งออกของไทยเริ่มที่จะพัฒนาไปสู่สินค้าคุณภาพสูงหรือตลาดระดับบนมากขึ้น สินค้าของผู้ประกอบการกลุ่มแม้จะมีราคาที่ต่ำมาก โดยรวมแล้ว ก็อาจกล่าวได้ว่า เป็นสินค้าที่มีกลุ่มเป้าหมายหรือตลาดแตกต่างกัน ฉะนั้นคาดว่าจะ จะสร้างปัญหาหรือส่งผล

³ “รุ่งโรจน์อารณณ์เป็นบรรณคดีบุกนอก,” ผู้จัดการรายวัน (25 พย. 2545): 31.

กระทบต่อสินค้าไทยในระดับต่ำไม่มากนัก ขณะที่สินค้าที่ผลิตโดยกลุ่มที่สองคือ ผู้ประกอบการชาวต่างชาติที่เข้าไปลงทุนหรือร่วมทุนในจีน กลุ่มนี้อาจส่งผลกระทบต่อการใช้งานสินค้าของไทยค่อนข้างมาก เนื่องจาก

1. บริษัทเหล่านี้มักจะนำเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่เข้าไปใช้ในการผลิตสินค้าในจีน ประกอบกับค่าจ้างในจีนที่มีราคาต่ำ จะช่วยให้สินค้าของผู้ผลิตกลุ่มนี้มีความได้เปรียบสินค้าไทยในตลาดโลกค่อนข้างมาก
2. บริษัทเหล่านี้ มักจะมีบริษัทแม่ในต่างประเทศทำให้ ความช่วยเหลือทางด้านการตลาดและข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จำเป็น และ
3. ความได้เปรียบจากการเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมต้นน้ำ -ปลายน้ำในจีน ซึ่งส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมเหล่านี้เป็นการเข้าไปลงทุนของบริษัทต่างชาติเช่นกัน อาทิ การลงทุนของบริษัทญี่ปุ่นและเกาหลีในอุตสาหกรรมเส้นใยสังเคราะห์ ซึ่งจะมีส่วนช่วยลดต้นทุนการผลิตลงได้ในระดับหนึ่ง

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะนำมาพิจารณาถึงผลกระทบต่อสินค้าส่งออกของไทยเพื่อให้ได้ภาพการวิเคราะห์ที่ครบถ้วนมากขึ้น นั่นคือ ข้อตกลงการค้าสิ่งทอโลก (ATC) ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าว แม้ว่าไทยจะต้องยกเลิกระบบโควตาส่งออกภายในปี 2548 แต่จีนสามารถชะลอการยกเลิกระบบโควตาส่งออกไปได้อีก 3 ปี แม้ว่าจะเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกแล้วก็ตาม ขณะที่สินค้านำเข้าจากจีนคาดว่าจะจำหน่ายได้มากขึ้นเรื่อยๆ และการที่จีนมีกำลังการผลิตเครื่องนุ่งห่มมากเกินความต้องการภายในประเทศจะเป็นแรงกดดันให้จำเป็นต้องเร่งการส่งออก ทำให้โควตาส่งออกและเครื่องนุ่งห่มที่จีนได้รับอาจจะไม่พอเพียงกับความต้องการ ประกอบกับโควตาของจีนมีราคาแพงขึ้น อาทิ กางเกงขายาว (Category 6) ของสหภาพยุโรป ราคาโควตาในจีน ประมาณ 6 เหรียญสหรัฐ หรือ 130 บาทต่อชิ้น ขณะที่ราคาโควตาของไทยประมาณ 30 บาทต่อชิ้น⁴ จึงมีความเป็นไปได้ที่อาจจะมีการลักลอบนำสินค้านำเข้าจากจีนเข้าไปใช้โควตาของประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคใกล้เคียง ซึ่งจะทำให้อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มของประเทศเหล่านี้จะประสบปัญหาในการส่งออกได้ค่อนข้างมาก เพราะแม้ว่าจะมีผู้ซื้อที่แน่นอนแล้วก็ตาม แต่ก็อาจจะไม่สามารถส่งออกได้เนื่องจากโควตาของประเทศนั้นถูกสินค้าลักลอบจากจีนเข้าไปใช้จนทำให้โควตาที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับความต้องการของอุตสาหกรรมในประเทศ

⁴ “ปัญหาฉวยปฏิวัติส่งออกสิ่งทอตัดเส้นทางเลือนอนกิน,” ฐานเศรษฐกิจ (12-14 ธันวาคม 2545): 8.

ในทางกลับกัน ถึงแม้จีนจะต้องยกเลิกระบบโควต้าที่ใช้จำกัดการนำเข้าสินค้าสิ่งทออย่างเป็นทางการในปี 2548 แต่จีนยังมีสิทธิที่เรียกว่าระบบคุ้มกันการนำเข้าเป็นกรณีพิเศษมาใช้ได้จนถึงสิ้นปี 2561 ดังนั้น โอกาสของประเทศต่างๆ ที่จะเข้าไปแข่งขันในตลาดสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจีน จึงอาจจะต้องใช้ความพยายามค่อนข้างมาก

ในส่วนของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม โควต้าการส่งออกสินค้าสิ่งทอของจีนคาดว่าจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 25-27 ต่อปี จนถึงปี 2548 ที่ทุกประเทศจะต้องยกเลิกระบบโควต้าสิ่งทอทั้งหมด ค ตามที่ได้มีการตกลงกันไว้ในข้อตกลงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (ATC) ในการประชุมรอบอุรุกวัย อย่างไรก็ตาม การนำเข้าของจีนก็จะเพิ่มขึ้นอย่างมากเช่นเดียวกัน โดยที่จะมีการนำเข้าสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มคุณภาพสูงจากต่างประเทศเข้ามาแข่งขันกับ สินค้าที่ผลิตขึ้นในประเทศจีนเอง และจะเป็นแรงกดดันที่ทำให้ผู้ผลิตในประเทศจีนต้องเร่งปรับศักยภาพทางเทคโนโลยีการผลิตและตัวสินค้าเพิ่มขึ้นโดยเร็ว⁵

3. ด้านการลงทุน

การที่จีนเปิดเสรีทางการค้าและเงิน โยบายที่เอื้อต่อการลงทุนของต่างชาติเป็นอย่างมาก อาจส่งผลให้นักลงทุนต่างชาติมีทางเลือกสำหรับฐานการผลิตต้นทุนต่ำแห่งใหม่มากขึ้น การที่ไทยที่เริ่มมีต้นทุนค่าจ้างแรงงานและสาธารณูปโภคสูงขึ้น จะยังคงความน่าสนใจในการเป็นทางเลือกด้านการผลิตสำหรับการลงทุนจากต่างชาตินั้น จำเป็นที่ไทยจะต้องมีการริเริ่มพัฒนาศักยภาพด้านอื่นๆ อาทิ ระบบภาษี ทักษะและฝีมือแรงงาน รวมทั้งสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน ที่จะช่วยชดเชยกับข้อได้เปรียบที่เริ่มมีแนวโน้มลดลงแล้ว เพื่อหลีกเลี่ยงภาวะที่นักลงทุนต่างชาติอาจมีการปรับเปลี่ยนนโยบายการผลิตในไทย โดยการลดกำลังการผลิตการถ่อนการลงทุนหรือ เช่นเดียวกับแนวโน้มที่เริ่มเห็นผลกระทบได้จากประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ แนวทางการพัฒนาศักยภาพด้านอื่นที่จะชดเชยกับข้อเสียเปรียบที่เพิ่มขึ้นและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการย้ายฐานการผลิตนั้น อาจพิจารณาได้จากความคิดเห็นของนักลงทุนต่างชาติและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ ที่เป็นฐานการผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

⁵ "Tariff Change", China International Business (WTO Supplement), February 2002, p. s6.

บทที่ 6 สรุปผลการศึกษา

ข้อตกลงที่เกี่ยวกับสิ่งทอ เริ่มจากข้อตกลงการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (Agreement on Textiles and Clothing : ATC) เป็นข้อกำหนดเข้าสู่กรอบการค้าเสรี โดยช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านระหว่าง 1 มกราคม 2538 ถึง 31 ธันวาคม 2547 ได้ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการค้าและสวัสดิการทางสังคมของทั้งประเทศผู้นำเข้าและประเทศผู้ส่งออกคั้งนั้น ATC จึงเป็นจุดเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของประวัติศาสตร์การค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มโลก ต่อมามีการพัฒนาเป็นข้อตกลงสิ่งทออีกหลายฉบับเริ่มจากในปีพ.ศ. 2505

GATT WTO ในปัจจุบันมีต้องการให้การค้าของโลกดำเนินไปอย่างเสรีบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันการจัดกลุ่มเศรษฐกิจ ในระดับภูมิภาคไม่ว่าจะอยู่ในรูปการเจรจาระดับทวิภาคีหรือพหุภาคีข้อตกลงนับแต่มีการสร้างความเป็นเสรีทางการค้าให้มากขึ้นระหว่างประเทศหรือประเทศไทยในกลุ่ม

ในส่วน of ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน- จีน/ ไทย- จีน นั้น ได้มีการเจรจาจัดทำกรอบความตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน –จีน โดยให้สอดคล้องกับข้อตกลงขององค์การการค้าโลก และจะครอบคลุมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจในทุกด้าน แบ่งเป็น 2 เรื่องหลัก คือ 1) การเปิดเสรีด้านการค้า บริการ และการลงทุน 2) การขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ทั้งให้มีการลดภาษีสินค้าบางส่วนทันที ก่อนการจัดตั้งเขตการค้าเสรี) เป็นเรื่องหนึ่งของกรอบความตกลง (FA) ด้วย ส่วนกรอบระยะเวลานั้นการค้าด้านสินค้า การเจรจาความตกลงในการลดหรือยกเลิกภาษี และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเริ่มดำเนินการลดภาษีสินค้าในปี 2548 ส่วนของการดำเนินการเจรจาอาเซียน-จีน Asean-China Trade Negotiating Committee (TNC) ได้มีการเจรจากันแล้ว สรุปผลการเจรจา คือ จัดทำร่าง Framework Agreement on Comprehensive Economic Cooperation between the Association of South East Asian Nations and the people's Republic of China (FA) โดยมีสาระสำคัญ ว่า FA เป็นกรอบความตกลงที่จะมีผลผูกพันประเทศอาเซียนและจีนในการเจรจาและจัดตั้งเขตการค้าเสรีต่อไป โดยครอบคลุมการค้าเสรีด้านสินค้า การค้าบริการและการลงทุน รวมทั้งความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจสาขาต่าง ๆ

2. ผลกระทบของข้อตกลงที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย

เนื่องจากไม่มีข้อตกลงเกี่ยวกับสิ่งทอ ดังนั้นอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยจึงไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากข้อตกลงเสรีทางการค้าระหว่างไทย – จีน แต่สิ่งทอไทยได้รับผลกระทบจากมาตรการทางด้านภาษี การเข้าเป็นสมาชิกทำความตกลงกับกลุ่มทางการค้า โดยข้อดีจากการเข้าร่วมกลุ่มสมาชิกนั้นคือ ไทยสามารถ

นำเข้าวัตถุดิบจากจีนในราคาที่ถูกลง แต่ในขณะเดียวกันข้อเสียคือ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มราคาถูกจากจีนเข้ามาในตลาดไทยมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กมลมาศ เมฆฉาย. 2556. AEC กับการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทย. รายงานการวิจัย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เกรียงไกร เตชกานนท์ และ ภัททา เกิดเรือง. 2550. ผลกระทบของการเปิดเสรีการค้าสิ่งทอและเครื่องแต่งกายต่อความสัมพันธ์ในห่วงโซ่อุปทานระดับโลกและการปรับตัวของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศไทย. รายงานวิจัย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปิติ ศรีแสงนาม และ นพพล วิทย์วรวงศ์. 2556. โครงการศึกษาและติดตามการใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีของไทยและเสนอแนะแนวทางการเจรจาในอนาคต – ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. รายงานฉบับสมบูรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศุภิช สุภชลาศัย. 2539. เส้นทางและโอกาสการส่งออก และผลกระทบจากการมีเขตการค้าเสรีอาเซียน (สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอ). รายงานฉบับสมบูรณ์ ฝ่ายแผนงานเศรษฐกิจรายสาขา สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย
- รุ่งนภา บุญยะนันท์. 2546. เขตการค้าเสรีไทย-จีน ผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าไทย. การค้นคว้าแบบอิสระ สำนักมาตรการนำเข้าส่งออกสินค้าทั่วไป กรมการค้าต่างประเทศ.
- คอน นาคทรพรพ และสุทธินิย์ พุฒกา. 2558. “ชปท.หวัง ศก.โตซ้ำจีดีพี 4%.” [ระบบออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 8 กันยายน 2558. เข้าถึงจาก <http://www.banmuang.co.th/news/economy/7788>
- อุดม วงศ์วิวัฒน์ไชย. กระทรวงอุตสาหกรรม. 2558. “จี 1 ทศวรรษ FTA ไทยยังไปได้มากกว่านี้สศอ. ย้ำต้องขับเคลื่อนสู่ Trading Nation.” [ระบบออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2558. เข้าถึงจาก <http://www.thaigov.go.th/index.php/th/news-ministry/2012-08-15-09-45-02/item/93195-จี-1-ทศวรรษ-fta-ไทยยังไปได้มากกว่านี้สศอ-ย้ำต้องขับเคลื่อนสู่-trading-nation.html>
- สถิติเลิกจ้าง 5 อุตสาหกรรมหลัก พ.ศ. 2558 สิ่งทอถูกเลิกจ้างสูงสุด 818 คน อีเล็กกว้างงาน 5,319 คน . 2558. [ระบบออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 8 กันยายน 2558. เข้าถึงจาก <http://www.prachatai.com/journal/2015/07/60301>
- อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทย . 2558. [ระบบออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2559.

เข้าถึง จาก www.thaifita.com/thaifita/portals/0/.../ascn_yarnth.doc